

MARTINA GRČEVIĆ

Zavod za lingvistička istraživanja HAZU
Ulica književnika Ante Kovačića 5, HR-10000 Zagreb
mgrcevic@ffzg.hr

PROMJENA IMENA NASELJA U REPUBLICI SLOVAČKOJ

U članku se opisuje postupak promjene imena naselja u Republici Slovačkoj (dalje *SR* za *Slovenská republika*). Pokazuje se da je on većim dijelom reguliran zakonima i podzakonskim aktima. Imena naselja određuje i mijenja Vlada *SR* sa suglasnošću naselja, a imena dijelova naselja određuje i mijenja Ministarstvo unutarnjih poslova *SR* na prijedlog naselja. U kompetenciju naselja ulazi određivanje imena ulica, trgova i javnih objekata unutar naselja. Zakonski je regulirano da se imena naselja i njihovih dijelova navode na državnom jeziku (tj. na slovačkom), a također je regulirano i imenovanje naselja na jezicima manjina. Propisana je obvezatnost uporabe imena naselja odnosno njihovih dijelova onako kako ih je odredila Vlada *SR* odnosno Ministarstvo, npr. pri sređivanju prometnih planova, statističkih pregleda, kartografskih djela, u javnim glasilima, u službenoj djelatnosti državnih organa i područne samouprave itd.

Postupak promjene imena naselja danas se djelomice oslanja i na tradiciju, što znači da nije u cijelosti zakonski reguliran. Riječ je prije svega o stručnim nazivoslovnim komisijama, odnosno savjetodavnim povjerenstvima, koje u postupku promjena imena (ne samo imena naselja) ispunjavaju jednu od najvažnijih funkcija, no kojih djelatnost u današnjim zakonima nije jasno definirana. Postojanje i rad nazivoslovnih komisija oslanja se na tradiciju i zakonsku regulaciju iz bivše slovačko-češke države. Njihova djelatnost u svezi s promjenama imena naselja i drugih imena određena je u starijim zakonima. Pravno jasno definiranu funkciju danas ima samo stručna komisija koja služi kao savjetodavni organ za standardizaciju zemljopisnoga nazivlja izvan *SR* i nazivlja nenaseljenih zemljopisnih objekata unutar *SR*. Ona djeluje od 1996. pri državnom Uredu za geodeziju, kartografiju i katastar *SR* (*Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR*).

Uvod

Hrvatskomu pojmu *naselje* u smislu *Zakona o područjima županija...*¹

¹ *Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*. (*Narodne novine*= NN, 86/2006).

(NN 86/2006) te *Pravilnika o registru prostornih jedinica...*² (NN 37/2008) u slovačkom jeziku najbliži je pojam *obec*. Ipak, ti pojmovi nisu istovrijednice. To proizlazi iz toga da hrvatska i slovačka upravno-područna struktura nisu istovjetne (v. usporedbu područno-upravne strukture u europskim zemljama u Berčík; Lovecký 2003: 27–30).

Naselje u Republici Hrvatskoj predstavlja prema *Pravilniku o registru prostornih jedinica...* (NN 37/2008) “prostornu antropogeografsku jedinicu koja se sastoji od građevinskog područja i područja za druge namjene, a ima vlastiti sustav obilježavanja zgrada u okviru naselja ili u okviru uličnog sustava u naselju”. U hrvatskim rječnicima zabilježena su i druga značenja riječi *naselje*.³

Pojam *obec* predstavlja u SR, slično kao i hrvatsko *naselje*, područnu jedinicu, ali za razliku od *naselja* slovačka je *obec* pored toga i upravna jedinica u SR. Prema slovačkomu “Zakonu o uređenju naselja”⁴ i “Ustavu SR”⁵ predstavlja *obec* osnovnu jedinicu područne samouprave i uprave u SR.⁶

Rječnik slovačkoga jezika *Krátky slovník slovenského jazyka* (2003.) definira u skladu s time *obec* kao “područnouppravnu jedinicu koju karakterizira cjelovito kućno naseljenje i vlastiti naziv”.⁷ Pojam *obec* može se stoga odnositi na *grad* (slov. *mesto*), jer pravni status *obec* u Slovačkoj ima svaki grad, no isto tako može se rabiti i u značenju *selo* (slov. *dedina*)⁸. Radi značenjske diferencijacije pojma *obec* kao *grad* i kao *selo* u urbanističkom smislu upotrebljava se u slovačkoj zemljopisnoj literaturi i pojam *vidiecka obec* (selska *obec*).

Neistovjetnost hrvatskoga pojma *naselje* i slovačkoga pojma *obec* uočljiva je na upravnoj razini. Na toj razini slovački pojam *obec* više odgovara hrvatskomu pojmu *općina* (ili *grad*) jer svaka slovačka *obec* ima samoupravu s vlastitim gospodarenjem poput hrvatske *općine* (ili *grada*). To je razlog koji omogućuje

---

² *Pravilnik o registru prostornih jedinica Državne geodetske uprave*. (NN 37/2008).

³ Npr., na općedostupnom Hrvatskom jezičnom portalu zabilježena su sljedeća značenja: “1. svaka naseobina bez obzira na veličinu (grad, selo), 2. manja naseobina koja nema izrazita obilježja grada, a nije ni selo, jer se mnogi stanovnici ne bave poljoprivredom, 3. dio grada (osobito novoizgrađen)”; preuzeto 15. 4. 2010. sa stranice <http://hjp.srce.hr/>.

⁴ “Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky;” (Zakon o uređenju naselja – *Zákon o obecnom zriadení*, ZZ 369/1990, ZZ 612/2002, § 1, 1; ZZ=Zbierka zákonov).

⁵ “Základom územnej samosprávy je obec.” (Ustav Republike Slovačke – *Ústava Slovenskej republiky*, 460/1992, čl. 64).

⁶ I slovačka riječ *obec* može imati više značenja koja se više ili manje podudaraju sa značenjima riječi *naselje*.

⁷ *Krátky slovník slovenského jazyka* (2003.): “obec 1. územnosprávna jednotka charakterizovaná súvislým domovým osídlením a vlastným názvom”.

⁸ Usp. u tome smislu *Synonymický slovník slovenčiny* (2004.).

da se slovačka *obec* i hrvatska *općina* na engleskom jeziku prevode zajedničkim pojmom *municipality*,⁹ a na njemačkome pojmom *Gemeinde*. Svaka slovačka *obec* ima svoje upravne organe: predstavničko tijelo (*obecné zastupiteľstvo*) i načelnika (*starosta obce*).

Kao što je već spomenuto, u Slovačkoj je svaki grad *obec*, ali na drugoj strani to mogu biti i malena sela. Na primjer, najmanja je slovačka *obec* Havranec s deset stanovnika u okrugu Svidník (okrug, slov. *okres*) u Prešovskoj županiji (županija, slov. *kraj*). To je, naravno, poseban slučaj, no sasvim je normalno da vlastitu područnu i upravnu samoupravu u Slovačkoj imaju i sela s manje od 500, pa čak i s manje od 200 stanovnika. Takva područna i upravna razdioba tipična je i za Češku i Mađarsku (usp. Berčík; Lovecký 2003: 27–30). Na drugoj strani, primjerice, hrvatsko *naselje* Hrastovsko s 812 stanovnika, koje spada pod grad Ludbreg u Varaždinskoj županiji, nema vlastite samouprave. U Hrvatskoj gotovo da nema *općine* s manje od 500 stanovnika,¹⁰ a prema Berčík; Lovecký (2003.) postoji samo vrlo malen broj općina (oko 3%) koje imaju manje od 1000 stanovnika. U Slovačkoj vlastitu samoupravu ima oko 40% svih prostornih jedinica koje imaju manje od 500 stanovnika (sve imaju status “*obec*”), dok je u Češkoj riječ čak o oko 60% (ibid.). Područne jedinice i dijelovi gradova u Slovačkoj koji nemaju status “*obec*” jesu *časti obce* (dijelovi naselja).

Slovačke *obce* (mn. od *obec*) na upravnoj razini spadaju pod *okres* (mn. *okresy*) (*okrug, kotar*; ali i *općina*, koja u Hrvatskoj zajedno s *gradom* predstavlja jednu upravnu razinu¹¹). Slovački *okresy* spadaju u *kraj* (mn. *kraje*) (*županije*).

Područno-upravno ustrojstvo u Slovačkoj analogno hrvatskomu *Zakonu o područjima ...* (NN 86/2006) određuje se naredbom Vlade SR (*Nariadenie vlády SR, ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy, ZZ 258/1996, ZZ=Zbierka zákonov*).

---

⁹ Vidjeti npr. *Report on the activities in the field of standardization of geographical names in the Republic of Croatia in the period from 2007 to 2008* kao i *Report on the activities in the field of standardization of geographical names in the Slovak Republic in the period from the 18th session of the East Central and South-East Europe Division of the United Nations Group of Experts on Geographical Names, Praha 2007 to 2008* na mrežnoj stranici http://ungegn.cgi.hr/ECSEE/Division_documents.html (preuzeto 16.02.2010.).

¹⁰ Usp. općinu *Civljane* u Šibensko-kninskoj županiji koja danas ima 460 stanovnika (prema mrežnoj stranici općine <http://www.civljane.hr/index.html>; preuzeto: 29. 3. 2010.; a 137 stanovnika prema popisu iz 2001. Državnoga zavoda za statistiku Republike Hrvatske <http://www.dzs.hr/>; traženo u bazi podataka PC AXIS; preuzeto: 29. 3. 2010.) i općinu *Lanišće* u Istarskoj županiji sa 398 stanovnika prema popisu iz 2001. Državnoga zavoda za statistiku, ibid.

¹¹ Iznimka je grad Zagreb koji je na upravnoj razini hrvatskih županija.

Zakonski okviri

Promjena ili određivanje imena naselja (slov. *obec*) kao osnovnih jedinica područne samouprave i uprave u Republici Slovačkoj regulirana je prvenstveno dvama zakonima. Prvi je “Zakon o uređenju naselja” (*Zákon o obecnom zriadení*, ZZ 369/1990, ZZ 612/2002), a drugi je “Zakon Narodnoga vijeća SR o područnom i upravnom uređenju SR” (*Zákon Národnej rady SR o územnom a správnom usporiadani SR*, ZZ 221/1996).

Prema tim zakonima imena naselja određuje i mijenja Vlada SR svojom naredbom, koja se može donijeti samo sa suglasnošću naselja. Od imena naselja razlikuju se imena dijelova naselja. Njih određuje i mijenja Ministarstvo unutarnjih poslova SR (dalje *MV SR* za *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky*) na prijedlog naselja (vidjeti u prilogu ZZ 612/2002, § 1a, 2). U kompetenciji je samouprave naselja promjena imena ulica i drugih javnih objekata unutar naselja (ZZ 369/1990, ZZ 612/2002, § 2b, 1).

Oba zakona propisuju da se imena naselja i imena njihovih dijelova donose na “državnom jeziku” (*v štátnom jazyku*) u smislu “Zakona Narodnoga vijeća SR o državnome jeziku SR” iz 1995.¹²

Imenovanje naselja na drugom, a ne na državnom jeziku na pločama na početku i na kraju naselja omogućuje i određuje poseban “Zakon Narodnoga vijeća SR o označavanju naselja na jeziku nacionalnih manjina”.¹³ Prema tom zakonu samostalne ploče s imenom naselja na jeziku manjine smještaju se ispod ploča na kojima su imena naselja napisana na službenom (državnom) jeziku.¹⁴ Takvo imenovanje naselja na drugom jeziku dopušteno je u naseljima u kojima živi najmanje 20% dotične manjine.¹⁵ Zakon daje i popis svih naselja na jezicima pojedinih nacionalnih manjina. Od 2891 naselja u SR 654 naselja imaju dvojezično ime. Od toga je većina imena naselja na mađarskom jeziku (510), za njim slijedi rusinski jezik (68), romski (57), ukrajinski (18), jedno naselje nosi ime na njemačkom jeziku.¹⁶ Ipak, ta se naselja u službenoj uporabi,

---

¹² *Zákon Národnej rady SR o štátnom jazyku SR*, ZZ 270/1995. Zakon o državnom jeziku izdan je ponovno 2009. godine, ZZ 357/2009.

¹³ *Zákon Národnej rady SR o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín*, ZZ 191/1994.

¹⁴ Do 1995. vrijedio je zakon iz 1990. o „službenom“ jeziku u SR, „Zakon Slovačkoga narodnoga vijeća o službenom jeziku u SR” *Zákon Slovenskej národnej rady o úradnom jazyku v SR*, ZZ 428/1990.

¹⁵ Podatci preuzeti 30. 12. 2009. sa službene stranice Ureda Vlade SR: <http://www.men-siny.vlada.gov.sk/index.php?ID=469>; usp. ZZ 428/1990 i ZZ 221/1999.

¹⁶ Popis naselja s manjinskim udjelom stanovništva većim od 20% izdaje Vlada SR svojom naredbom (*Nariadenie Vlády SR, ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania SR patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva*, ZZ 221/1999).

posebno na službenim javnim popisima, na pečatima naselja, u kartografskim djelima kao i u pošti, vode u skladu sa zakonom “isključivo” na službenome jeziku (ZZ 191/1994, § 2).

U spomenutim zakonima (“Zakon o uređenju naselja”, ZZ 369/1990, ZZ 612/2002 i “Zakon o područnom i upravnom uređenju SR”, ZZ 221/1996) piše da se ime novoga naselja može izvesti od imena dijelova naselja (kad se jedno naselje dijeli na dva nova naselja), od naziva važne prirodne pojave, povijesnoga događaja koji se tiče naselja ili od imena preminule znamenite osobe. Kad se spajaju dva naselja u jedno, novo naselje preuzima ime jednoga od bivših naselja. U slučaju da se stanovnici ne mogu dogovoriti oko imena, predlaže ga *MV SR*. Odlomak 6 (vidjeti u prilogu ZZ 369/1990, ZZ 612/2002, § 1a) kaže da je nedopustivo davati takvo ime naselja ili ime dijela naselja koje je »dugačko, dvosmisleno, koje vrijeđa ćudoređe, religiozno ili nacionalno osjećanje ili je neprikladno s obzirom na povijesni razvoj područja«.

Sve odredbe i promjene imena naselja i njihovih dijelova, u obliku u kojem ih je odredila Vlada *SR* odnosno *MV SR*, moraju se poštovati »pri izradbi i korištenju informacijskih uređaja i prometnih oznaka, označivanju sjedišta državnih organa, organa područne samouprave i sjedišta drugih pravnih osoba kao i mjesta prebivališta fizičkih osoba, pri označivanju željezničkih postaja, zračnih luka, morskih luka, pri sređivanju prometnih planova, statističkih pregleda, telekomunikacijskih leksikona, kartografskih djela, pri uporabi u tisku i u drugim sredstvima masovne komunikacije te pri uporabi u službenoj djelatnosti državnih organa i područnoj samoupravi« (ZZ 221/1996, § 6).¹⁷

Naredba Vlade *SR* u kojoj se izdaje cjelovit popis naselja u Slovačkoj objavljena je 1996. u “Zbirci zakona” *Zbierka zákonov (Nariadenie vlády SR, ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy, ZZ 258/1996)*.¹⁸

Sve promjene imena naselja koje su provedene naknadno, objavljene su također u “Zbirci zakona”. Npr., u ZZ 583/2001 objavljena je naredba Vlade *SR* od 19. 12. 2001. u kojoj piše da Vlada *SR* prema “Zakonu Narodnoga vijeća

---

¹⁷ Izvorni slovački tekst: “Názvy obcí a ich častí (§ 4 a 5) sú záväzné na vyhotovenie a použitie informačných zariadení a dopravných značiek, na označovanie sídiel štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy a sídiel iných právnických osôb a miest pobytu fyzických osôb, na označovanie železničných staníc, letísk a prístavov, na zostavovanie cestovných poriadkov, štatistických prehľadov, telekomunikačných lexikónov, kartografických diel, na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti štátnych orgánov a územnej samosprávy.” (ZZ 221/1996, § 6).

¹⁸ Vidi i popise naselja u drugim podzakonskim aktima Ministarstva unutarnjih poslova *SR*: *Opatrenie MV SR, ktorým sa uverejňuje Zoznam obcí a ich častí tvoriacich jednotlivé okresy v SR, ZZ 28/1996* i *Opatrenie MV SR, ktorým sa uverejňuje Zoznam obcí tvoriacich územné obvody obvodných úradov v okresoch SR, ZZ 102/1996*.

SR o područnom i upravnom uređenju SR” (ZZ 221/1996) naređuje da se u okrugu (*v okrese*) *Dunajská Streda* razdvaja naselje *Horná Potôň* na naselje *Horná Potôň* i na naselje *Potônske Lúky* te da se u okrugu *Galanta* dijeli naselje *Sládkovičovo* na naselje *Sládkovičovo* i na naselje *Malá Mača*.

Postupak promjene imena naselja i njegovih dijelova detaljnije opisuje “Metodički naputak *MV SR* za pripremu i izvođenje područnih promjena”¹⁹ iz 2009. On potvrđuje propise iz „Zakona o uređenju naselja“, a u pojedinostima ih konkretizira. Dok s jedne strane npr. ponavlja da ime naselja određuje ili mijenja Vlada SR naredbom uz suglasnost naselja, donosi objašnjavajuću dopunu koja glasi da se ime naselja može promijeniti tek nakon provedbe glasanja stanovnika naselja (nakon provedbe mjesnoga referenduma). Glede imena dijelova naselja Metodički naputak popisuje što sve treba sadržavati prijedlog za određivanje, ukidanje ili promjenu imena. U prijedlogu treba navesti razloge za određivanje, ukidanje ili promjenu imena dijela naselja, pokazati da je predloženo ime u skladu sa “Zakonom o uređenju naselja” (ZZ 612/2002) i priložiti zapisnik s javnoga sastanka stanovnika naselja na kojem je novo ime prihvaćeno. Ured u sjedištu županije (*kraja*) prijedlog naselja provjerava i prosljeđuje *MV SR* na daljnji postupak. U “Metodičkom naputku...” naglašeno je da se imena naselja kao i dijelova naselja navode na državnom jeziku.

Promjena imena naselja u praksi

Kako se promjena imena naselja provodi u praksi, opisat će se ovdje na temelju izabраниh predmeta sa sjednica Vlade SR.

Jedan od prijedloga za promjenu imena naselja sa službene mrežne stranice Vlade SR (<http://www.rokovania.sk>) jest prijedlog za promjenu imena naselja *Šutovce* i *Sliache*. Prijedlog je *MV SR* prosljedilo na sjednicu Vlade SR 2000. godine. Naselja *Šutovce* i *Sliache* predlažu promjenu svojih imena na *Šutovce* (s dužinom) i *Liptovské Sliache*. Nakon što je većina stanovnika na mjesnom glasanju izrazila svoju suglasnost s novim imenima, zahtjev je prosljeđen županijskim uredima (*krajským úradom*)²⁰ u gradovima *Trenčín* i *Žilina*, koji su se odazvali s pozitivnim stajalištem o promjeni imena. U tom dokumentu piše da “Nazivoslovna supkomisija Terminološke komisije Ministarstva unu-

---

¹⁹ *Metodický pokyn Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na prípravu a vykonávanie územných zmien* (br. SVS-233004-2009/06739, 5. svibnja 2009.). Preuzeto 18. 01. 2010. sa službene stranice Ministarstva unutarnjih poslova SR: <http://www.civil.gov.sk/archiv/documents/pl1-01-f05.pdf>.

²⁰ *Krajské úrady* (otprilike: županijski uredi) 2007. ukinuti su i mijenjaju se u *obvodové úrady v sídle kraja* “okružni uredi u sjedištu županije” (ZZ 335/2007).

tarnjih poslova SR” (*Názvoslovná subkomisia Terminologickej komisie MV SR*) preporučuje promjenu imena. Prenosi se obrazloženje za promjenu imenâ: ime *Šútovce* (s dužinom) upotrebljava se već dugo u regionalnoj komunikaciji. Novo ime *Liptovské Šliače* prihvatljivo je jer se naselje uistinu nalazi u regiji *Liptov*. U tom prijedlogu/dokumentu također se spominje da je materijal radi možebitnih prigovora prosljeđen svim središnjim državnim organima, te “Udrugi gradova i naselja u Slovačkoj” (*Združenie miest a obcí Slovenska*), “Konfederaciji odborskih saveza Republike Slovačke” (*Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky*) kao i svim mjerodavnim županijskim uredima. Prigovor je imao samo Ured Vlade SR koji je zamolio da se prijedlog formalno upotpuni kako bi bio u skladu s dokumentima Vijeća Europe i Europske unije. Nakon što je zadovoljen zahtjev Ureda Vlade SR i budući da prigovora od strane drugih institucija nije bilo, prijedlog je MV SR prosljeđio vladi. Vlada SR prijedlog je odobrila. Rezultat cijeloga postupka objavljen je u obliku naredbe Vlade SR sljedeće godine u “Zbirci zakona” pod brojem 74/2001. Time su nova imena postala zakonski općeobvezatna, a da bi informacija o promjeni svima bila dostupna, unesena je i objavljena i u popisu naselja SR na službenoj stranici Ureda javne uprave SR (*Ústredný portál verejnej správy SR*) pod slovama L i Š (<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=104>; preuzeto 21. 02. 2010.).

Iz opisana postupka vidi se da pri promjeni imena naselja vrlo bitnu funkciju ima stručno jezično povjerenstvo *Názvoslovná subkomisia Terminologickej komisie* pri MV SR. Iako se to povjerenstvo u analiziranim novim zakonima ne spominje, upravo ono ima sa svojim stajalištem o prikladnosti promjene imena naselja velik utjecaj na odluku Vlade SR. Njegova zaduženost za prosuđivanje predloženih promjena imena naselja bila je prije (u starijima zakonima) zakonski definirana (vidi dolje) pa se s obzirom na to može reći da mu je pravno gledano djelovanje utemeljeno isključivo na tradiciji.

Da *Názvoslovná subkomisia Terminologickej komisie MV SR* prijedlog promjene imena naselja može spriječiti, vidi se na primjeru naselja *Ordzovany*. Ono je 2001. godine dalo zahtjev za promjenu imena u *Ordzoviany*. U prijedlogu MV SR koji je prosljeđen Vladi SR (<http://www.rokovania.sk>), opisuje se obrazloženje kojim je komisija odbila prijedlog o promjeni. S promjenom se ne slaže zato što slovački jezik poznaje za tvorbu imena samo sufiks *-any*. Pored toga, s povratkom na dijalektni sufiks *-iany* i s promjenom imena *Ordzovany* u *Ordzoviany* komisija se ne može složiti ni zbog pravnih razloga jer bi moglo doći do kršenja “Zakona o državnom jeziku” (ZZ 270/1995, § 3, od. 3, slovo d), prema kojemu se službena imena naselja i njihovih dijelova daju u književnom obliku državnoga jezika. Predloženo ime ne bi bilo ni u skladu sa “Zakonom Narodnoga vijeća SR o područnom i upravnom uređenju SR” (ZZ 221/1996,

§ 5, od. 4) koji ne dopušta jezično nekorektna imena naselja. Na temelju toga obrazloženja Vlada SR nije prihvatila prijedlog za promjenu imena naselja *Ordzovany* u *Ordzoviany*.

Iz povijesti zakonodavstva

Sudjelovanje jezikoslovaca i drugih stručnjaka pri donošenju odluka o određivanju i mijenjanju imena naselja i njihovih dijelova u sastavu stručne nazivoslovne komisije (*odborná názvoslovná komisia*) potječe iz vremena slovačko-češke države.

U bivšoj socijalističkoj Slovačkoj za određivanje i promjenu imena naselja i njihovih dijelova bilo je zaduženo Ministarstvo unutarnjih poslova Slovačke Socijalističke Republike (dalje *MV SSR*). To je određivao “Proglas *MV SSR* o određivanju imena naselja i njihovih dijelova, ulica i drugih javnih objekata i o obilježavanju zgrada brojevima”²¹ (ZZ 93/1970) i djelomice “Zakon Slovačkoga narodnoga vijeća o područnoj podjeli Slovačke Socijalističke Republike”²² (ZZ 130/1970). Prema “Proglasu...” i “Zakonu...” zahtjev za promjenu imena naselja i njihovih dijelova lokalni su odbori (tzv. *okresné* i *miestne národné výbory*) podnosili Ministarstvu (*MV SSR*). Za ocjenjivanje prijedloga bila je zadužena stručna nazivoslovna komisija (*odborná názvoslovná komisia*), “osnovana pri Ministarstvu kao savjetodavno povjerenstvo koje se sastoji od zastupnika pojedinih središnjih državnih organa, znanstvenih institucija i narodnih odbora” (ZZ 93/1970, § 5).²³ Stajalište te komisije bilo je zakonski određeno kao jedna od temeljnih “podloga za određivanje ili promjenu imena naselja odnosno dijelova naselja” (ZZ 93/1970, § 5).

Popis svih naselja u Slovačkoj kao i sve njihove promjene proglašavalo je *MV SSR* u pravilu jednom u pet godina. Sve promjene imena naselja objavljivale su se u časopisu ministarstva *Vestník* i u *Zbierka zákonov* (ZZ 93/1970, § 6). U “Proglasu...” se propisuje i opća obvezatnost uporabe imena naselja kako ih je odredilo *MV SSR* (ZZ 93/1970, § 7). Drugi dio “Proglasa...” daje popis promjene imena ulica i drugih javnih objekata. Takve promjene mogle su se

---

²¹ *Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky č. 93/1970 Zb. o určovaní názvov obcí a ich častí, ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní budov*, dana 18. 06. 1970.

²² *Zákon Slovenskej národnej rady č. 130/1970 Zb. o územnom členení Slovenskej socialistickej republiky*, dana 28. 12. 1970.

²³ Češki izvorni tekst: „Navrhované názvy obcí nebo jejich částí posuzuje odborná názvoslovná komise zřízená jako poradní sbor při ministerstvu ze zástupců některých ústředních orgánů, vědeckých institucí a národních výborů. Stanovisko této komise je jedním z podkladů pro rozhodnutí o určení nebo změně názvu obce nebo její části.“ (ZZ 93/1970, § 5).

provesti već na razini mjesnih odnosno gradskih odbora (*miestne (mestské) národné výbory*), ali i tu tek nakon što je “stručna nazivoslovna komisija” izrazila svoje stajalište. Ta se komisija prema “Proglasu...” sastojala od “stručnjaka iz područja školstva, kulture, građevinarstva, geodezije i prometa”, i u slučaju promjene imena ulice trebalo ju je sazvati “vijeće okružnoga narodnoga odbora” (*rada okresného národného výboru*) (ZZ 93/1970, § 10, od. 1).²⁴ U “Proglasu...” se također određuje da se imena ulica mogu izvoditi od osnova riječi iz drugih jezika (iz češkoga, mađarskoga, ukrajinskoga, poljskoga, njemačkoga i sl.), ali moraju odgovarati pravilima slovačkoga jezika (93/1970, § 9).

Kompetencija za promjenu imena naselja ostala je kod *MV SR* i u postkomunističkom razdoblju zajedničke federativne republike Slovaka i Čeha.²⁵ O tome svjedoči i prva inačica iz 1990. već spomenutoga “Zakona o uređenju naselja” (ZZ 369/1990). Ta se inačica zakona u odnosu na promjene imena naselja itd. poziva na stari, ovdje citirani “Proglas...” (ZZ 93/1970).

“Zakon o uređenju naselja” (ZZ 369/1990) nekoliko je puta mijenjan. U cijelosti ponovno izdana inačica iz 2002. dopunjena je uz ostalo i novim pravilima o promjeni imena naselja (ZZ 612/2002, § 1a). Izvadak iz tog zakona u aktualnoj inačici naveden je i u prilogu ovog rada.

Dva mjeseca poslije prihvatanja “Zakona o uređenju naselja” (06. 09. 1990.) prihvaćen je “Zakon Slovačkoga narodnoga vijeća o područnoj i upravnoj podjeli SR” (*Zákon Slovenskej národnej rady o územnom a správnom členení SR*, ZZ 517/1990). U njemu se za određivanje i promjenu imena naselja prvi put spominje Vlada SR. Njoj pripada pravo na određivanje i promjenu imena naselja, i to na prijedlog *MV SR* (ZZ 517/1990, § 3, od. 2). Ministarstvu (*MV SR*) preostaje kompetencija za određivanje i promjenu imena dijelova naselja. Promijeniti ime naselja ili njegov dio smije se samo sa suglasnošću naselja (ZZ 517/1990, § 3, od. 4). I tu se još jasno definira djelatnost “stručne nazivoslovne komisije ministarstva unutarnjih poslova” (*odborná názvoslovná komisia ministerstva vnútra*) koja mora ocijeniti prijedlog o promjeni. U tom zakonu piše slično kao i u starom “Proglasu...” da je “njezino stajalište jedna od podloga za odlučivanje” (ZZ 517/1990, § 3, od. 5), ali više se ne spominje tko su njezini članovi.²⁶ U samoupravu naselja spada promjena naziva ulica i

---

²⁴ Češki izvorni tekst: “(1) O určování a změnách názvů ulic a jiných veřejných prostranství rozhoduje místní (městský) národní výbor vždy po předcházejícím vyjádření odborné názvoslovné komise, kterou pro celý okres zřizuje rada okresního národního výboru. Členy této komise jsou odborní pracovníci, zejména z úseku školství, kultury, výstavby, geodézie a dopravy.” (ZZ 93/1970, § 10).

²⁵ Zajednička država sa službenim nazivom *Česká a Slovenská Federatívna Republika* razdvojila se 1. siječnja 1993.

²⁶ Slovački izvorni tekst: „(5) Pred rozhodnutím podľa odseku 2 posúdi návrh

drugih javnih objekata unutar naselja. Ipak se i tu mora uzeti u obzir odluka stanovništva naselja kao i stajalište „stručne nazivoslovne komisije“, koju u tom slučaju saziva okružni ured (*okresný úrad*). O njezinoj se strukturi također više ništa ne piše (ZZ 517/1990, § 8, od. 3).²⁷ U tekstu zakona (ZZ 517/1990, § 3, od. 1) piše još i to da se naselja i njihovi dijelovi navode na “službenom” jeziku u smislu staroga “Zakona o službenom jeziku u SR” (ZZ 428/1990).²⁸

“Zakon Slovačkoga narodnoga vijeća o područnoj i upravnoj podjeli SR” (ZZ 517/1990) ukinut je novim “Zakonom Narodnoga vijeća SR o područnom i upravnom uređenju SR” (ZZ 221/1996). Taj je zakon dakle donesen u vrijeme slovačke državne samostalnosti. U njemu se “stručna nazivoslovna komisija” više nikako ne spominje.

Nazivoslovne komisije

U svrhu određivanja, mijenjanja odnosno standardizacije zemljopisnoga nazivlja u današnjoj Slovačkoj djeluju kao savjetodavna povjerenstva na državnoj razini dvije nazivoslovne komisije: “Stalna nazivoslovna supkomisija Terminološke komisije Ministarstva unutarnjih poslova SR” (*Stála názvoslovná subkomisia Terminologickej komisie Ministerstva vnútra SR*, dalje *SnsTk MV SR*) i “Nazivoslovna komisija Ureda geodezije, kartografije i katastra SR” (*Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR*, dalje *Nk ÚGKK SR*). Uz njih djeluju nazivoslovne komisije na lokalnoj razini koje po potrebi (npr. kod promjene imena ulice) saziva okružni ured. O djelatnosti komisija obavještavaju javnost sami stručnjaci ili članovi tih komisija (usp. časopis *Kultúra slova*: npr. Horňanský 2000, Odaloš 1991, starije npr. Majtán 1986).

Današnja djelatnost tih nazivoslovnih komisija, nakon ukinuća gore citiranih starijih zakona (usp. zadnji zakon ZZ 517/1990, koji još spominje nazivoslovne komisije), nije pravno jasno definirana odnosno samo je djelomično definirana. Zakonski je u cijelosti regulirana samo *Nk ÚGKK SR* (vidi dolje). Pravni dokumenti ili propisi o članstvu i pravnom statusu *SnsTk MV SR* kao i lokalnih okružnih nazivoslovnih komisija nisu ili su samo teško dostupni.

---

odborná názvoslovná komisia ministerstva vnútra. Stanovisko komisie je jedným z podkladov pre rozhodnutie.“ (ZZ 517/1990, § 3, od. 5).

²⁷ Slovački izvorni tekst: „(3) O určovaní názvov ulíc rozhoduje obec po prerokovaní s obyvateľmi obce alebo jej časti a po vyjadrení odbornej názvoslovnej komisie. Odbornú názvoslovnú komisiu zriaďuje okresný úrad.“ (ZZ 517/1990, § 8, od. 3).

²⁸ O tome usp. bilješku 14.

Na službenoj stranici *MV SR* (<http://www.minv.sk>), pri kojem djeluje *SnsTk MV SR*, nisam uspjela pronaći konkretnije podatke o spomenutoj supkomisiji. Npr., u časopisu *MV SR Věstník* (57, 2007), gdje je objavljena naredba *MV SR* o unutarnjoj vlastitoj organizaciji, spominje se samo terminološka komisija (*terminologická komisia*) kao jedan od “savjetodavnih organa ministra” te se opisuje i djelatnost te terminološke komisije u svrhu suradnje s inozemstvom. U tom se dokumentu *SnsTk MV SR* ne spominje ni u opisu djelatnosti “Sekcije javne uprave” (*Sekcia verejnej správy*) (čl. 44), koja je kompetentna za pripremu, koordinaciju i predlaganje materijala koji se tiče promjene imena naselja.

Na službenoj stranici Ministarstva kulture *SR* u sklopu “Odsjeka za državni jezik” (*Odbor štátneho jazyka*) objavljeni su dokumenti koji preporučuju, opisuju ili propisuju uporabu državnoga jezika kao i osiguravanje njegove uporabe i razvoja.²⁹ Tu se nalazi i dokument s naslovom “Odredbe za područje državnoga jezika” (*Opatrenia v oblasti štátneho jazyka*)³⁰ koji je izradilo Ministarstvo kulture 2007. Dokument sadržava prijedloge za zaštitu i razvoj državnoga jezika koje su adresirane ponajprije državnim uredima. Između tih prijedloga spominju se i takvi koji se tiču djelatnosti komisija. Npr. za funkcioniranje komisija ili stručnih savjetodavnih povjerenstava na lokalnoj razini piše da treba „za osiguranje jezične korektnosti imena ulica i javnih objekata obvezati naselja da zatraže stajalište stručnjaka koji će prosuditi jezičnu stranu predloženih imena“ (dio 2, sl. d.).³¹ U 4. dijelu tog dokumenta (s podnaslovom „Imena naselja“ *Názvy obcí*) piše i o funkcioniranju *SnsTk MV SR*. Traži se da treba: a) osigurati redovite susrete *SnsTk MV SR*, b) osigurati da se Vlada *SR* pri odlučivanju imenu naselja oslanja na stručno stajalište *SnsTk MV SR* koje je u konačnom obliku prihvaćeno od Ministarstva kulture *SR* (također kod imena nenaseljenih zemljopisnih objekata) i c) osigurati da ne dolazi do pogrešnih odluka pri određivanju novih imena naselja i da se dotične odluke ne prihvaćaju bez konzultacije sa stručnjacima.³²

---

²⁹ Shema organizacijske strukture Ministarstva kulture *SR* na kojoj se vidi i mjesto “Odsjeka za državni jezik” (*Odbor štátneho jazyka*) pod “Sekcijom za umjetnost i državni jezik” http://www.culture.gov.sk/uploads/C6/m6/C6m65dPIAWTVWIDVY5m78A/priloha_c_1_sucasny_stav1.pdf (preuzeto 10. 02. 2010.). O djelatnosti “Odsjeka za državni jezik” vidjeti službenu stranicu Ministarstva kulture *SR*: <http://www.culture.gov.sk/umenie/ttny-jazyk> (preuzeto: 19. 01. 2010.).

³⁰ Vidjeti: <http://kvzvu.culture.gov.sk/uploads/4e/6c/4e6cb7de0c145fc60d2d6a8de010685c/priloha-3-opatrenia.pdf>; preuzeto 11. 02. 2010.).

³¹ Slovački izvorni tekst: “d) na zabezpečenie jazykovej správnosti názvov ulíc a verejných priestranstiev zaviazat' obce, aby si vyžiadali stanovisko odborníka, ktorý posúdi jazykovú stránku navrhovaných názvov, ...” (cit. iz *Opatrenia v oblasti štátneho jazyka*, 2. *Miestna štátna správa a samospráva*).

³² Slovački izvorni tekst: “a) Zabezpečiť, aby sa riadne schádzala Stála názvoslovná

“Odredbe za područje državnoga jezika” predložio je ministar kulture u Vladi SR koja ih je djelomično odobrila svojom odlukom na sjednici 7. studenoga 2007. (br. 942/2007).³³ U toj odluci Vlada SR udjeljuje nalog potpredsjedniku vlade i ministru unutarnjih poslova da “se osigura da bi *SnsTk MV SR* aktivno radila i da bi se redovito okupljala”. Osim toga naređuje da “kod prihvaćanja novih imena naselja treba priložiti k prijedlogu naredbe vlade, kojom se određuje ili mijenja ime naselja, i stajalište *SnsTk MV SR*, koje je prihvatilo Ministarstvo kulture SR”.³⁴

Ta odluka Vlade SR znači da djelatnost i poziciju *SnsTk MV SR* pravno treba osigurati ili regulirati. Naime, nakon ukinuća “Zakona o područnoj i upravnoj podjeli SR” (ZZ 517/1990) novim zakonom iz 1996. (ZZ 221/1996) djelatnost nazivoslovnih komisija oko promjene imena naselja zakonski više nije bila definirana, iako su one po tradiciji neprekidno dalje radile (usp. više “Promjena imena naselja u praksi” i časopis *Kultúra slova*). Jesu li se nakon donošenja odluke Vlade SR 2007. pojavili novi zakoni ili podzakonski akti, koji bi djelatnost “nazivoslovne supkomisije” uzeli u obzir u smislu starih zakona, nije mi poznato.

Pravno jasno definiranu funkciju ima samo *Nk ÚGKK SR*, povjerenstvo koje je u sklopu “standardizacije zemljopisnoga nazivlja” (*štandardizácia geografického názvoslovnia*) osnovano 1996. pri državnomu “Uredu geodezije, kartografije i katastra SR” (*Úrad geodézie, kartografie a katastra SR*).³⁵ Nazivoslovna komisija služi kao savjetodavni organ u “Uredu geodezije...” za standardizaciju zemljopisnoga nazivlja. U kompetenciju “Ureda geodezije...” spada konkretno standardizacija, određivanje i promjena imena nenaseljenih zemljopisnih objekata unutar SR, imena naseljenih i nenaseljenih zemljopisnih

---

subkomisija Terminologickej komisie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, b) zabezpečiť, aby sa vláda SR pri rozhodovaní o názve obce opierala o odborné stanovisko Stálej názvoslovnej subkomisie Terminologickej komisie Ministerstva vnútra SR, ktorého konečnú podobu schváli ministerstvo kultúry (tak ako pri názvoch nesídlných geografických objektov), c) zabezpečiť, aby nedochádzalo k chybným rozhodnutiam pri určovaní nových názvov obcí a aby sa názvy obcí neschvaľovali bez konzultácie s odborníkmi. (cit. iz *Opatrenia v oblasti štátneho jazyka*, 4. *Názvy obcí*).

³³ *Uznesenie Vlády SR, k návrhu opatrení v oblasti štátneho jazyka* (br. 942/2007) sa službene mrežne stranice Vlade SR: [http://www.rokovania.sk/app/material.nsf/0/E094D0DD5319F8C3C12573CA0040B5CB/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/app/material.nsf/0/E094D0DD5319F8C3C12573CA0040B5CB/$FILE/Zdroj.html); (preuzeto: 23. 02. 2010.).

³⁴ Slovački izvorni tekst: “... zabezpečiť, aby Stála názvoslovná subkomisia Terminologickej komisie Ministerstva vnútra SR aktívne pracovala a pravidelne sa stretávala”; “... pri schvaľovaní nových názvov obcí priložiť k návrhu nariadenia vlády, ktorým sa určuje alebo mení názov obce, aj stanovisko Stálej názvoslovnej subkomisie Terminologickej komisie Ministerstva vnútra SR, ktoré odsúhlasilo Ministerstvo kultúry SR ...” (*Uznesenie vlády SR k návrhu opatrení v oblasti štátneho jazyka*, br. 942/2007).

³⁵ Službena mrežna stranica: <http://www.skgeodesy.sk>.

objekata izvan Republike Slovačke te imena izvanzemaljskih objekata. Cijela legislativa vezana uz standardizaciju zemljopisnoga nazivlja te obavijesti o strukturi, djelatnosti i rezultatima nazivoslovne komisije mogu se pronaći na stranicama “Ureda geodezije...”.³⁶ Nazivoslovna je komisija za standardizaciju geografskoga nazivlja 1996. u samostalnoj Slovačkoj “samo” reorganizirana. Njezina tradicija i djelatnost pokrenute su već u vrijeme zajedničke slovačko-češke države u sklopu rezolucija konferencija UNO o standardizaciji zemljopisnoga nazivlja (od 1967.). Bivša Češko-Slovačka postala je 1971. aktivnim članom regionalne grupe istočnih, srednjih i jugoistočnih europskih zemalja, tzv. *East Central and South-East Europe Division* (ECSEED). Nazivoslovna komisija kao u Slovačkoj reorganizirana je godinu poslije i u Češkoj (1997.), također pri “Češkomu uredu geodezije i katastra” (tzv. *Názvoslovná komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního*). O njoj vidi više na službenoj stranici “Češkoga ureda geodezije...”.³⁷

U današnjoj Češkoj propisano je “Zakonom o naseljima” (*Zákon o obcích (obecní zřízení*), 128/2000) da o promjeni imena naselja daje suglasnost Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Češke na prijedlog naselja (usp. u prilogu § 27, od. 1). Naselju pripada pravo odlučivati o imenima dijelova naselja, ulica i drugih javnih objekata (§ 28, od. 1). U zakonu se propisuje da se imena naselja, njihovih dijelova, ulica i drugih javnih objekata navode „stalno na češkome jeziku“ (§ 29, od. 1). Zakon dopušta i označivanje naselja na jeziku manjine (u slučaju da čini barem 10% svih stanovnika naselja) na zahtjev njihovih predstavnika u odboru za nacionalne manjine, ako odbor prijedlog odobri (§ 29, od. 2). Iako češki zakon dopušta dvojezično označivanje naselja već sa 10% manjine, u Češkoj postoji samo 31 naselje, od ukupno 15 348, koje svoje ime označuje i na jeziku manjine. Riječ je o naseljima s poljskom manjinom u Moravskoslezskom kraju (za usporedbu sa Slovačkom vidjeti gore).³⁸

Zaključak

Određivanje i promjena imena naselja u Slovačkoj regulirani su zakonima. Kompetencija za određivanje i promjenu imena naselja pripada Vladi SR, ali može se provesti samo sa suglasnošću naselja. Ministarstvo unutarnjih poslova SR određuje i mijenja imena dijelova naselja na prijedlog naselja. U samoupravu naselja spada promjena imena ulica i drugih javnih objekata

---

³⁶ Vidjeti: http://www.skgeodesy.sk/index.php?www=sp_detail&id=22&navigation_id=22 (preuzeto: 11. 02. 2010.).

³⁷ Vidjeti: http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?PRARESKOD=30&MENUID=10680&AKCE=DOC:30-ZU_GEONAMES_UVOD (preuzeto: 11. 02. 2010.).

³⁸ Više o tome usp.: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/nme.html>, <http://www.bruntal.net/2008090012-dvoujazycne-nazvy-obci>; preuzeto: 30. 12. 2009.).

unutar naselja.

Vrlo važnu funkciju oko promjene i standardizacije geografskoga nazivlja imaju stručna savjetodavna povjerenstva u obliku nazivoslovnih komisija na državnoj i na lokalnoj upravnoj razini. Na državnoj razini djeluje „Stalna nazivoslovna supkomisija Terminološke komisije Ministarstva unutarnjih poslova SR” koja je kompetentna za određivanje i promjenu imena naselja i dijelova naselja te “Nazivoslovna komisija Ureda geodezije, kartografije i katastra SR”, kompetentna za standardizaciju, određivanje i promjenu imena nenaseljenih zemljopisnih objekata unutar SR te zemljopisnoga nazivlja izvan SR. Na lokalnoj razini djeluju nazivoslovne komisije pri okružnim uredima. Djelatnost nazivoslovnih komisija danas je samo djelomično pravno jasno definirana. Upravo pri promjeni imena naselja odnosno imena njihovih dijelova djelatnost komisije oslanja se danas više na tradiciju nego na zakone, iako je donošenjem podzakonskih odredaba i ona na putu da ostvari odnosno “ponovi” svoju pravnu eksplicitnost (vidi gore). Slična je situacija s nejasnim pravnim statusom i nazivoslovnih komisija na lokalnoj razini, npr. pri promjeni imena ulica ili drugih javnih objekata unutar naselja. Samo “Nazivoslovna komisija Ureda geodezije, kartografije i katastra SR” ima danas pravno gledano jasno određen status.

U Slovačkoj su imena naselja više-manje stabilizirana. U usporedbi sa Hrvatskom došlo je u Slovačkoj od početka 90-ih godina, nakon proglašenja samostalnosti obiju država, do razmjerno malobrojnih promjena imena naselja.

Slovačku situaciju oko određivanja, mijenjanja i normiranja imena naselja usporedila sam i s hrvatskom situacijom, ali zbog količine podataka i ograničenosti prostora uvid u hrvatsko stanje dat će se u posebnom članku.

Literatura

- BERČÍK, PETER; PETER LOVECKÝ. 2003. *Územné zmeny obcí od roku 1990*, Bratislava: Sekcia verejnej správy Ministerstva vnútra SR. (objavljeno i na internetu: <http://www.minv.sk/?uzemne-zmeny-obci-v-slovenskej-republike-od-roku-1990&subor=21833>; preuzeto 12. 02. 2010.)
- HORŇANSKÝ, IMRICH. 2000. Ako ďalej s koncepciou štandardizácie geografických názvov, *Kultúra slova*, 6.
- Krátky slovník slovenského jazyka*. Štvrté, doplnené a upravené vydanie. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2003. Internetska verzija: <http://slovník.juls.savba.sk>, preuzeto: 16. 02. 2010.)
- MAJTÁN, MILAN. 1986. Metódy a ciele štandardizovania geografického názvoslovía, *Kultúra slova*, 5, 144–150.
- ODALOŠ, PAVOL. 1991. Toponymá okresu Banská Bystrica po 17. 11. 1989, *Kultúra slova*, 10, 337–346.
- Synonymický slovník slovenčiny*. 3. nezmenené vydanie. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2004. Internetska verzija: <http://slovníky.juls.savba.sk>, preuzeto: 16. 02. 2010.)

Zakonski izvorni tekstovi:

<http://www.nn.hr>

- 86/2006 – *Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*
- 37/2008 – *Pravilnik o registru prostornih jedinica* (Državna geodetska uprava)

<http://www.zbierka.sk>

- 369/1990; 612/2002 – *Zákon Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení*
- 428/1990 – *Zákon Slovenskej národnej rady o úradnom jazyku v Slovenskej republike*
- 517/1990 – *Zákon Slovenskej národnej rady o územnom a správnom členení Slovenskej republiky*
- 460/1992 – *Ústava Slovenskej republiky*
- 191/1994 – *Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín*
- 270/1995; 357/2009 – *Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o štátnom jazyku Slovenskej republiky*

- 28/1996 – *Opatrenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa uverejňuje Zoznam obcí a ich častí tvoriacich jednotlivé okresy v Slovenskej republike*
- 102/1996 – *Opatrenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa uverejňuje Zoznam obcí tvoriacich územné obvody obvodných úradov v okresoch Slovenskej republiky*
- 221/1996 – *Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky*
- 258/1996 – *Nariadenie Vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy*
- 184/1999 – *Zákon o používaní jazykov národnostných menšín*
- 221/1999 – *Nariadenie Vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva*
- 583/2001 – *Nariadenie Vlády Slovenskej republiky o rozdelení niektorých obcí a o zmene a doplnení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov*
- 74/2001 – *Nariadenie Vlády Slovenskej republiky o zmene názvu obcí Šutovce a Sliache a o zmene a doplnení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov*

<http://www.civil.gov.sk/archiv/documents/pl1-01-f05.pdf>

- SVS-233004-2009/06739 – *Metodický pokyn Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na prípravu a vykonávanie územných zmien (iz 5. svibnja 2009.)*

http://web.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1970/zakon_4q.html

- 93/1970 – *Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky o určovaní názvov obcí a ich častí, ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní budov*
- 130/1970 – *Zákon Slovenskej národnej rady č. 130/1970 Zb. o územnom členení Slovenskej socialistickej republiky*

<http://www.zakonycr.cz>

- 128/2000 – *Zákon o obcích (obecní zřízení)*

Prilog

- 1) Izvadak iz slovačkoga “Zakona o uređenju naselja” (*Zákon Slovenskej národnej rady zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení, ZZ 369/1990, ZZ 612/2002*); Zadnja aktualizacija zakona 23. 01. 2010. iz <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-obecnom-zriadeni/>; preuzeto 11. 02. 2010.

§1a Názov obce

- (1) Obec a jej časť má svoj názov. Názov obce a jej časti sa uvádza v štátnom jazyku.^{1b)} Označovanie obce v inom jazyku upravuje osobitný zákon.^{1c)}
- (2) Názov obce určuje alebo mení vláda Slovenskej republiky (ďalej len “vláda”) nariadením: názov obce možno zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obcí určuje a mení Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len “ministerstvo”) na návrh obce.
- (3) Názov novej obce a jej časti sa určuje spravidla podľa názvu časti obce, názvu miestnej časti, podľa pomenovania významného prírodného útvaru, javu alebo historickej udalosti súvisiacej s územím obce alebo nežijúcej významnej osobnosti.
- (4) Obec, ktorá vznikne zlúčením obcí, má spravidla názov jednej zo zlučovaných obcí. Ak zlučované obce neustanovia v dohode o zlúčení obcí názov novej obce, lebo sa na ňom nedohodli, navrhne ho ministerstvo. Výnimočne možno určiť aj zložený názov obce.
- (5) Obec, ktorá vznikne rozdelením obce, má spravidla názov, ktorý mala ako časť obce. Ak nová obec nevznikla z bývalej časti obce, určí sa jej názov podľa odseku 3.
- (6) Nepripustný je názov obce a názov časti obce, ktorý je dlhý, duplicitný, urážajúci mravnosť, náboženské alebo národnostné cítienie alebo je nepriliehavý vzhľadom na historický vývin územia.

§2b Označovanie ulíc a iných verejných priestranstiev

- (1) Obec určuje a mení nariadením názvy ulíc a iných verejných priestranstiev.
- (2) V obci, v ktorej je viac ulíc alebo iných verejných priestranstiev, má každá ulica alebo iné verejné priestranstvo svoj názov.
- (3) Názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú s prihliadnutím na históriu obce, na významné nežijúce osobnosti, na veci a pod. Nepripustné sú názvy po žijúcich osobách, názvy dlhé, duplicitné, urážajúce mravnosť, náboženské alebo národnostné cítienie, jazykovo nesprávne a názvy nepriliehavé vzhľadom na históriu obce.
- (4) Označenie ulíc a iných verejných priestranstiev v jazyku národnostnej menšiny upravuje osobitný zákon.^{2b)}

(5) Označovanie ulíc a iných verejných priestranstiev názvami zabezpečuje obec na vlastné náklady.

1b) §3 ods. 3 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky.

1c) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 191/1994 Z. z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín.

2b) §4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín.

2) Izvadak iz češkoga “Zakona o naseljima” (Zákon o obcích (obecní zřízení), 128/2000); iz [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-Sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-Sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html); preuzeto 30. 12. 2009)

Díl 4 Názvy obcí, jejich částí, ulic a veřejných prostranství, číslování budov, znak a vlajka obcí

§27 (1) Každá obec má svůj název; ke změně názvu obce dává souhlas Ministerstvo vnitra na návrh obce.

§27 (2) Názvy mají též části obce. Část obce je evidenční jednotka vytvářená budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními (§31) přidělenými v jedné číselné řadě, která leží v jednom souvislém území. Názvy částí obce jsou zpravidla převzaty z názvu zaniklých obcí, osad nebo z názvů historicky vzniklých území, na nichž se tyto části obce nacházejí.

§28 (1) Obci přísluší rozhodovat o názvech částí obce, ulic a jiných veřejných prostranství.

§28 (2) Obec oznamuje Ministerstvu vnitra a příslušnému katastrálnímu úřadu názvy nově vzniklých částí obce, změny jejich názvů, jakož i zánik částí obce.

§29 (1) Název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství se uvádějí vždy v českém jazyce. Ulice nebo jiná veřejná prostranství se nepojmenovávají podle jmen žijících osobností veřejného života.

§29 (2) V obci obývané příslušníky národnostních menšín se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se podle posledního sčítání lidu hlásilo k této národnosti alespoň 10% občanů obce, pokud o to požádají zástupci příslušné národnostní menšiny prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny (§117 odst. 3) a pokud ten svým usnesením návrh doporučí.

[....]

Die Änderung von Ortsnamen in der Slowakischen Republik

Zusammenfassung

Dem kroatischen Begriff *naselje* steht am nächsten der slowakische Begriff *obec*. Jedoch sind diese zwei Begriffe nicht absolute Äquivalente. Der slowakische Begriff *obec* entspricht dem deutschen Begriff *Gemeinde* im Sinne der untersten Verwaltungseinheit des Staates. In Kroatien stellen die niedrigste Verwaltungsstufe *općina* und *grad* (*Stadt*) dar. In der Slowakei stellt *obec* auch die unterste territoriale Einheit dar, gleich dem kroatischen *naselje* (vgl. *Ort*, *Ortschaft*), die wiederum beide bestimmte gemeinsame Charakteristika aufweisen (wie z.B. Besiedelung, eigener Name, eigene Hausnummerierung, Ortsbeschilderung, usw.).

Im Artikel wird das Verfahren der Ortsnamenänderung in der Slowakischen Republik (*SR*) beschrieben. Es wird gezeigt, dass und wie die Namenänderungen durch Gesetze und gesetzliche Akte geregelt sind. Die Namen von Orten bestimmt und ändert die Regierung der *SR* mit Einverständnis des jeweiligen Ortes. Die Namen der Ortsteile bestimmt und ändert das Ministerium des Innern der *SR* auf den Vorschlag des jeweiligen Ortes. In die Kompetenz der Orte selbst fällt die Benennung der Straßen und anderen öffentlichen Objekte innerhalb eines Ortes. Die Ortsnamen und die Namen der Ortsteile werden in der Staatssprache, d. h. in der slowakischen Sprache, geführt. Gesetzlich geregelt ist auch die Benennung von Orten in den Sprachen der Minderheiten. Per Gesetz ist ebenfalls die allgemeine Verpflichtung der Verwendung der Namensformen angeordnet, die von der Regierung bzw. vom Ministerium des Innern bestimmt wurden. Aus der weiteren Untersuchung des Amtsverfahrens stellt sich heraus, dass sich die Namensänderung teilweise an die Tradition anlehnt, d. h. dass sie nicht im vollen Umfang gesetzlich reguliert ist. Dies bezieht sich vor allem auf die Fachkommissionen bzw. die „Räte für die Namensbestimmung“ (*stručné názvoslovné komisie*), deren Tätigkeit in den heutigen Gesetzen nicht definiert ist, welche aber im Verfahren eine sehr wichtige Rolle spielen. Diese Räte setzen sich zusammen aus Sprachwissenschaftlern (vor allem Spezialisten für die Onomastik) sowie aus Spezialisten im Bereich der Geodesie, Geschichte, usw. Das Wirken dieser Räte wurde gesetzlich im ehemaligen slowakisch-tschechischen Staat definiert. In der aktuellen Gesetzgebung hat nur der Fachrat, der für die Standardisierung der geographischen Namen außerhalb der *SR* und der geographischen Namen der nicht besiedelten Objekte zuständig ist, einen klar formulierten rechtlichen Status. Seit 1996 ist der Fachrat beim Amt für Geodesie, Kartographie und Kataster der *SR* (*Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR*) tätig.

Zmena názvov obcí v Slovenskej republike

Zhrnutie

V článku sa opisuje postup pri zmene názvov obcí v Slovenskej republike (SR). Tento postup je prevažne regulovaný zákonmi a inými záväznými predpismi. Názov obce určuje alebo mení vláda SR nariadením, a možno ho zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obce určuje a mení Ministerstvo vnútra SR na návrh obce. Obciam pripadá určovať a meniť názvy ulíc a iných verejných priestranstiev, ktoré im prislúchajú. Podľa zákonov sa názvy obcí a ich častí uvádzajú v štátnom jazyku (t. j. po slovensky), zákony upravujú aj označovanie obcí v jazyku národnostných menšín. Zákomom sa predpisuje taktiež záväzné používanie názvov obcí a ich častí, ako ich určila vláda alebo Ministerstvo vnútra SR, napr. na zostavovanie cestovných poriadkov, štatistických prehľadov, kartografických diel, na používanie v tlači, v úradnej činnosti štátnych orgánov a územnej samosprávy, atď. Ďalšie skúmanie služobného materiálu, ktorý súvisí s problematikou zmeny názvu obce, ukazuje, že sa dnešná prax čiastočne opiera aj o tradíciu, čo znamená, že nie je v celosti regulovaná zákonmi. Tu ide predovšetkým o odborné názvoslovné komisie, ktorých činnosť v dnešných zákonoch nie je jasne definovaná, ale ktoré v opísanom procese zmeny názvov obcí a ich častí plnia jednu od najdôležitejších úloh. Činnosť odbornej názvoslovej komisie (alebo na lokálnej úrovni: komisií) bola definovaná v starších zákonoch. Vydaním zákona č. 221/1996 Z.z. sa akékoľvek spomínanie odbornej názvoslovej komisie pri zmene názvu obcí alebo ich častí zo zákonného textu vytráca. Výnimkou je *Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR*, ktorá od roku 1996 s právne jasne formulovaným statusom pôsobí ako poradný orgán úradu na posudzovanie návrhov na štandardizáciu geografického názvoslovia (názvov nesídelných geografických objektov z územia SR, názvov mimozemských objektov ako aj názvov sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo SR).

Kľučne riječi: promjena imena naselja, Slovačka Republika

Key words: change of place names, Slovak Republic